

Lidköpings kommun

Rektorn vid Rudenschöldskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Rudenschöldskolan
i Lidköpings kommun

Tillsyn i Rudenschöldskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Lidköpings kommun under vårterminen 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Rudenschöldskolan besöktes av Skolinspektionen den 4 februari 2014. Kompletterande intervjuer med delar av personalen genomfördes den 3 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Rudenschöldskolan ligger i centrala delarna av Lidköping och har 391 elever i årskurserna 7-9. Lärarna är indelade i fyra arbetslag. Inom arbetslagens ansvar finns en eller flera klasser för respektive årskurs. Varje arbetslag leds av en arbetslagsledare som ingår i ledningsgruppen tillsammans med rektor och biträdande rektor.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor. Rektorn ansvarar för personal, ekonomi, organisation, elevhälsans arbete med mera. Fram till och med starten av vårterminen 2014 har det funnits två rektorer vid skolan, men numera är en av dessa biträdande rektor.

Enligt Skolverkets offentliga statistik för årskurs 9 nådde 83 procent av eleverna kunskapskraven i samtliga ämnen år 2013, motsvarande siffra för riket var 77 procent. Eleverna hade samma år ett genomsnittligt meritvärde på 220 poäng, att jämföra med riksgenomsnittet 213. Flickorna vid Rudenschöldskolan hade ett genomsnittligt meritvärde på 224 poäng, motsvarande siffra för pojkarna var 214. Offentlig statistik visar att pojkarnas meritpoäng stigit de fyra senaste läsåren (från 186 poäng 2010). Andelen elever som våren var 2013 behöriga till gymnasieskolans nationella program varierar mellan 90 procent till de yrkesförberedande programmen och 85 procent till naturvetenskapligt och tekniskt program.

Helhetsbedömning

Skolinspektionen bedömer att Rudenschöldskolan måste utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete i syfte att öka måluppfyllelsen vid skolan. Även om elevernas genomsnittliga meritvärde ligger över riksgenomsnittet kvarstår det faktum att mer än var tionde elev i årskurs 9 vid vårterminens slut 2013 saknade godkända betyg i två eller fler ämnen. Skolan måste utveckla sitt arbete med att analysera orsakerna till de resultat skolan når. De dokumenterade ana-

lyser av kunskapsresultaten som Skolinspektionen tagit del av innehåller få eller inga förslag till åtgärder att vidta i syfte att förbättra måluppfyllelsen vid skolan. I den dokumentation Skolinspektionen tagit del av uttrycker skolan vid flera tillfällen att elevernas "tonårströtthet" kan vara en av orsakerna till att få elever når de högre betygsstegen i årskurs 7 och 8. Dock saknas i analysen tankar om hur skolan i sådana fall ska möta eleverna och ge dem stimulans och utmaningar att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete kring elever i behov av särskilt stöd. Det finns elever som fått betyget F (ej godkänt resultat) utan att skolan kan visa dokumentation som styrker att elevens eventuella behov av särskilt stöd har utretts eller att beslut om åtgärdsprogram fattats. Det finns vidare brister i de åtgärdsprogram som upprättas och skolans kvalitetsarbete omfattar inte en uppföljning och utvärdering av vilka effekter det särskilda stödet haft för elevernas måluppfyllelse. Detta är anmärkningsvärt med tanke på att mer än var tionde elev inte når kunskapskraven i två eller fler ämnen.

Skolinspektionen bedömer att det vid skolan bedrivs ett arbete med att förhindra att elever utsätts för kränkande behandling. I samband med tillsynen får Skolinspektionen dock kännedom om att flera elever upplever att det finns en jargong bland vissa elever där man säger elaka saker till varandra men avslutar meningen med att säga "jag bara skojar". Enligt flera elever förekommer detta ofta och utan att lärare vid skolan reagerar. Skolinspektionen vill i sammanhanget poängtera att det är varje vuxens ansvar att omedelbart reagera mot ageranden som kan upplevas som kränkande och förutsätter att skolan säkerställer att så är fallet även i de fall där elever uppger att de "bara skojar" med varandra. Likaså förutsätter Skolinspektionen att skolan fortsätter de insatser som pågår i de klasser där elevernas studiero brister, det är alla elevers rätt att få sin utbildning i en lugn och trygg miljö.

Strax innan tillsynen har skolans ledningsorganisation omorganiserats då varje skolenhet endast får ha en rektor. Skolinspektionen vill påpeka vikten av att rektorn nu tydliggör för all personal hur ansvarsfördelningen mellan rektor och biträdande rektor ser ut.

Nedan följer en mer detaljerad redogörelse för de brister som Skolinspektionen kunnat konstatera vid sin tillsyn samt de ingripanden som Skolinspektionen funnit befogade med anledning av de konstaterade bristerna.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Lidköpings kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brist/brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 29 augusti 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Lidköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Vid utredningen ska samråd ske med elevhälsan.
- Rektorn ska se till att åtgärdsprogrammen anger vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Åtgärdsprogrammet ska följas upp och insatserna utvärderas löpande.
- Rektorn ska fatta beslut om anpassad studiegång enligt författningarnas krav.

Motivering

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång).

Skolinspektionen har vid dokumentstudier konstaterat att det finns elever som fått betyget F i ett eller flera ämnen utan att skolan upprättat ett åtgärdsprogram eller efter utredning fattat beslut om att inte upprätta ett åtgärdsprogram. Det finns bland dessa elever exempel på att elever haft betyget F i något ämne i årskurs 6, och även åtgärdsprogram upprättades vid elevens tidigare skola. Dokumentstudier visar dock att det är först efter att eleven fått betyget F vid Rudenschöldskolan som en anmälan till elevhälsan med oro kring elevens kunskapsutveckling i berörda ämnen fyllts i och en utredning inför upprättande av åtgärdsprogram initierats. Dokumentstudier visar vidare att det i åtgärdsprogrammen är svårt att utläsa vilka elevens behov är, eller att en beskrivning av behoven helt saknas. De åtgärder som presenteras i åtgärdsprogrammen är ofta av generell karaktär. Exempel på detta är bland annat "Tillgång till två lärare hela skoldagen" och "webbaserat material i SO". Det framgår inte hur elevens behov ska tillgodoses av de åtgärder som sätts in. Vidare visar dokumentstudier åtgärdsprogram där det saknas information om hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Skolinspektionen har även tagit del av dokumentation som visar att en elev har anpassad studiegång, dock saknas i dokumentationen kring eleven ett formellt beslut där detta framgår. Dokumentstudier av de åtgärdsprogram som upprättats för elever i den särskilda undervisningsgrupp som finns vid skolan visar att samma åtgärder upprepas i flera åtgärdsprogram i följd för en elev och att det i de uppföljningar som dokumenterats inte ges någon tydlig bild av huruvida de insatta åtgärderna haft önskvärd effekt för elevens kunskapsutveckling. För en annan elev finns ett dokument där det framgår i vilka ämnen eleven fått betyget F samt en beskrivning av vad det beror på, dock saknas för eleven upprättade åtgärdsprogram med koppling till dessa motiveringar. Personal från den särskilda undervisningsgruppen uppger vid intervju att skolans elevhälsoteam inte varit involverad i arbetet kring elevernas åtgärdsprogram. Intervjuer med elevhälsan bekräftar att de inte varit delaktiga i arbetet kring de åtgärdsprogram som finns för elever i den särskilda undervisningsgruppen.

Lärare berättar vid intervju att de, när de befarar att en elev inte kommer att nå kunskapskraven i ett eller flera ämnen, inleder en kartläggning i arbetslaget i syfte att ta reda på hur arbetslaget kan göra för att ge eleven stöd. Vidare säger lärare att de oftast hittar lösningar som hjälper eleven och snabbt kan sätta in stöd eftersom kompetensen finns i arbetslagen. Om arbetslaget känner att de inte har möjlighet att ge eleven den stöttning den behöver eller om eleven inte uppnått målen lämnas ärendet vidare till skolans elevhälsoteam. Enligt lärare är det rektorn som beslutar om åtgärdsprogram ska upprättas. Representanter för elevhälsan uppger vid intervju att åtgärdsprogrammen vid skolan många gånger har blivit för generella i sitt innehåll. Vidare framkommer vid intervju med elevhälsan att det ibland saknas uppföljningar av de åtgärder som finns i

åtgärdsprogrammen och att det i vissa fall när det görs uppföljningar inte tydligt bedöms om de åtgärder som satts in gett effekt. Vidare säger representanter för elevhälsan att det inte alltid är tydligt för lärarna i vilka fall det ska upprättas åtgärdsprogram. Efter tillsynsbesöket har skolan skickat in kompletterande material till Skolinspektionen. Där framgår bland annat att skolan avser att framöver bli tydligare i sitt arbete med att dokumentera de uppföljningar och utvärderingar som görs av åtgärdsprogram.

Enligt skolans rektor finns det en arbetsgång kring arbetet med elever i behov av särskilt stöd fastställd i kommunen. Rektorn säger vid intervju att skolan inte var nöjda med den så de försökte modifiera inom modellen. Enligt rektorn ska kartläggningar göras och åtgärder sättas in inom arbetslaget, ett arbete som rektorn säger sig vara involverad i. Om arbetslaget inte känner att de når framgång i sitt arbete med eleven kan de enligt rektor anmäla ärendet till elevhälso-teamet som gör en bedömning och ser hur de kan stötta upp, vilket enligt rektor kan resultera i att specialpedagogen eller kurator gör en utredning. Efter utredningen ska det enligt rektor fattas beslut om åtgärdsprogram och elevens handledare/mentor får i uppdrag att skriva det. Rektorn säger att rektor sedan fattar beslut om åtgärdsprogrammet och att riktmärket är att uppföljning ska ske efter 6-8 veckor. Rektorn säger vid intervju att hon anser att elever får stöd och särskilt stöd och att lärarna arbetar hårt för att möta varje elev, vidare säger rektor att det är synd att allt detta arbete inte dokumenterats så att skolan kan visa hur de arbetat för att stötta eleverna.

Utredningen visar att det finns elever som fått betyget F utan att rektor skyndsamt sett till att elevens behov utretts. Samråd med elevhälsan har inte skett vid utredningar av behoven inför upprättandet av åtgärdsprogram för elever i skolans särskilda undervisningsgrupp. Vidare visar utredningen att åtgärdsprogrammen inte följer författningarnas krav genom att behoven inte anges och att det inte tydligt framgår i åtgärdsprogrammen hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Åtgärdsprogrammen vid skolan följs inte alltid upp och utvärderas. Det saknas beslut om anpassad studiegång för elev som enligt övrig dokumentation har detta. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristerna.

Författning

3 kap. 8–9 och 12 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Lidköpings kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Rektorn ska ta ansvar för att kvalitetsarbetet är dokumenterat.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolenhetsnivå genomföras ett kvalitetsarbete som består i att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbete vid enheten genomförs. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Enligt läroplanen har rektorn ansvaret för skolans resultat och ansvarar för att resultaten följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet *Resultatuppföljning 2013* som bland annat berör kunskapsresultaten för läsåret 2012/13. I dokumentet framgår vilka betyg som sattes vid skolan i juni 2013, samt resultaten vid de nationella ämnesproven i de ämnen och i den årskurs där sådana genomförts. I anslutning till respektive ämnes resultatredovisning finns också rubriken *Ämnesgruppens uppföljning och analys*. I dokumentet framgår att betyget F är det näst vanligaste betyget för elever i årskurs 8 i ämnet matematik. Någon analys av varför det är så finns inte, dock konstaterar lärarna att det är fler F i årskurs 8 än i årskurs 9 och att detta "kan bero på att punktinsatser och utökad hjälp oftast finns under årskurs 9". Skolinspektionen vill i sammanhanget påpeka att en elev har rätt till stöd och särskilt stöd utifrån sina behov oavsett i vilken årskurs eleven går och att rektor ska säkerställa att en elevs stödbehov skyndsamt utreds om det befaras att eleven riskerar att inte nå kunskapskraven (se vidare under rubriken *Särskilt stöd*). I de texter som ämnesgrupperna skrivit i anslutning till redovisningen av betygsresultaten är det svårt att utläsa vilka åtgärder lärarna avser att vidta utifrån de konstaterade resultaten. En ämnesgrupp beskriver att eleverna får låga betyg i årskurs 7 och 8 i jämförelse med årskurs 9 och att en av orsakerna till att eleverna ligger lågt i årskurs 7 kan vara att lärarna inte hunnit lära känna eleverna tillräckligt. En annan orsak kan enligt lärar-

na vara att eleverna i 13-14-års åldern är mer tonårströtta och därmed får svårare att fokusera på skolarbetet. Hur lärarna avser att arbeta utifrån det resonemang som förs framgår inte. Dokumentstudier visar att det saknas analyser av elevernas kunskapsresultat på skolnivå. Exempelvis förs inga resonemang om tänkbara orsaker till att andelen elever som når de högre betygsstegen varierar mellan olika ämnen.

Vid intervju säger rektorn att kunskapsresultaten för de elever som gick ur årskurs 9 våren 2013 var bra, men att det är svårt att veta om det var resultat av ett medvetet arbete eller en särskilt gynnsam elevgrupp. Rektorn säger vid intervju att skolan behöver utveckla sina analyser, att de i vissa fall är lite torftiga men att rektorn då pratar med lärarna och väntar på nästa utvärdering. Vidare säger rektor att ämnesgrupperna gör avstämningar utifrån sina analyser men att de inte alltid skrivs ner och når fram till rektor. Enligt rektorn frågar hon vid medarbetarsamtalen hur lärarna jobbar för att höja resultaten för sina elever. Vidare säger rektor att lärarna är i olika faser i sitt analysarbete och att flera är bättre på att förklara hur de arbetar muntligt än skriftligt.

Rubriken *Uppföljning av hur Rudenschöldskolan arbetat med åtgärdsprogram som helhet läsåret 2012-2013* finns med i skolans *Resultatuppföljning 2013*. Dokumentstudier visar att skolan här bland annat beskriver vad de bedömer vara basåtgärder och vad som anses vara särskilda stödinsatser. Dock framgår inte att skolan gjort någon uppföljning och utvärdering av vilka effekter det särskilda stödet vid skolan haft på elevernas måluppfyllelse. Representanter för elevhälsan säger vid intervju att de inte varit med och gjort någon uppföljning av det särskilda stödet på skolnivå, utan att detta främst sker på individnivå, vilket också bekräftas av intervju med rektor. På samma sätt saknas i skolans dokumenterade kvalitetsarbete en uppföljning och bedömning av skolans arbete med att ge eleverna inflytande över sitt lärande. Rektorn säger vid intervju att skolan inte har någon samlad bild av arbetet med elevinflytande och att det pågår en diskussion vid skolan kring vad elevinflytande är.

Utredningen visar att rektorn inte tar tillräckligt ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utvärdering, och som ska leda till utveckling av utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska ta sin utgångspunkt i en analys av de kunskapsresultat skolan når. Rudenschöldskolan måste därför utveckla arbetet med att analysera elevernas kunskapsresultat i syfte att vidta åtgärder för ökad måluppfyllelse. Skolans systematiska kvalitetsarbete ska också omfatta de processer som påverkar kunskapsresultaten, exempelvis skolans arbete kring elever i behov av särskilt stöd och arbetet med elevinflytande. Verksamheten uppfyller därmed inte författningarnas krav och huvudmannen föreläggs att avhjälpa bristen.

Författning

4 kap. 4-6 §§ skollagen

Lgr 11 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Karin Widlund och jurist Julie Svane deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Magnus Haglund
Beslutsfattare

Mats Aronsson
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.